

Høringsinnspill til Enova 2024

Det vises til Klima- og miljødepartementets invitasjon den 22. mars 2024, til innspillsmøte om ny styringsavtale med Enova, og mulighet for å gi skriftlig innspill innen 1. mai 2024.

Akershus fylkeskommune har fått innvilget utsatt svarfrist til 3. mai 2024.

Akershus fylkeskommune har vedtatt ambisiøse mål for klimaarbeid og bærekraftig energibruk. Klimagassutslippene i fylket skal reduseres med minst 80% innen 2030. Transportsektoren utgjør den største kilden til klimautslipp i Akershus og målet er at transportsektoren i Akershus skal være utslippsfri innen 2030, men det er også knyttet vesentlige utslipp til jordbruk, annen mobil forbrenning og luftfart. Energibehovet i Akershus var på 15.8 TWh i 2022, og det er stadig økende. En bærekraftig omstilling av disse sektorområdene vil kreve omfattende virkemiddelbruk på alle forvaltningsnivåer for at vi skal komme i mål med lavutslippssamfunnet, og at omstillingen skjer på en sosialt rettferdig måte.

Fylkesrådet betrakter Enova SF som et viktig instrument i gjennomføringen av en bærekraftig energipolitikk, og har følgende innspill til Enovas oppgaver og rolle:

Formål og mandat

I avtalens avsnitt 6 *Rammer for virkemidlene*, er det stort fokus på innovasjon, tilstrekkelig innovasjonshøyde, senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon. Akershus fylkeskommune mener at Enova vektlegger delmålet om innovasjon i mandatet for høyt, sammenlignet med hovedformålet om å redusere klimagassutslipp. Støtteordningene i kommende periode bør i større grad også kunne bidra til å redusere klimagassutslipp basert på velutviklet og kjent teknologi.

I avtalens avsnitt 3 *Delmål*, står det at Enovas delmål er å bidra til reduserte ikke-kvotepliktige klimagassutslipp mot 2030. Styringsavtalen bør inkludere prosjekter som gir utslippsreduksjoner i både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor. Økte kvotepriser alene vil ikke gi den ønskede hastigheten på omlegging til lavutslippssamfunnet.

Husholdninger

Det er avgjørende at klimapolitikken er både effektiv og rettferdig. For å sikre bred oppslutning om klimapolitikken skal omstillingen være sosialt og geografisk rettferdig og inkluderende. Alle må få mulighet til å ta klimavennlige valg, uavhengig av økonomi og bosted. Enova er finansiert av alle innbyggerne i Norge gjennom skatter og energiavgift, og fylkeskommunen ser positivt på utviklingen som har vært i inneværende periode med gode resultater knyttet til energi-effektivisering og energiomlegging i privathusholdninger.

I lys av mandat om energi og «oppdrag om å orientere om styrket innsats på energieffektivisering» fra 2023, mener fylkeskommunen at det ville vært positivt hvis Enovas aktivitet, innenfor energisparing og energieffektivitet, i større grad hadde anerkjent moden og velkjent teknologi, og på denne måten støttet opp om flere gode energivalg i hjemmet. Fylkeskommunen mener Enova bør fortsette å satse på energieffektiviseringstiltak mot husholdninger, energitilskuddsordninger mot yrkesbygg og solenergi. Ringvirkningene av å få en større andel av den norske befolkning med i omleggingen til lavutslippssamfunnet er store.

Utslippsfri transport

Akershus fylkeskommune er tydelige på at elektrifisering av bilflåten forutsetter økt tilgang til hjemmelading. Erfaringer fra tilskuddsordningene for ladeinfrastruktur som fylkeskommunen iverksatte allerede i 2011, og 2019 - 2020 for lading i sameier og borettslag, og tilskuddsordning for hurtiglading i kommuner i 2021, tilsier at støtten har hatt god effekt og hadde stor betydning for utbygging av ladeinfrastruktur for elbiler. En forutsetning for sosialt rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet er at Enova gjennomfører flere tiltak som støtte til lading i sameier og borettslag, og at det bevilges midler til dette fra Enovas økte generelle støtte til utslippsreduksjoner og omstilling jf. Tilleggsavtale fra mars 2024.

Det er veldig positivt at Enova utlyser flere støtteordninger for hydrogen. Hydrogen som energibærer for tungtransport og maritim sektor er avgjørende for å lykkes med omstillingen av transportsektoren. Fylkeskommunen peker på utbygging av et nasjonalt nettverk for hydrogen-fyllestasjoner og innovasjonsprosjekter for maritim sektor som spesielt relevante prosjekter for Enovas støtteprogrammer.

Biogass i transportsektoren

For tungtransport er flytende biogass (LBG) det eneste kommersielt tilgjengelige fossilfrie alternativet med dagens teknologi som gir bevislige utslippskutt i sektoren. Analyser gjennomført av Grønt Landtransportprogram (GLP) viser at transportbransjen vil ha et behov for 800 GWh LBG innen 2025. Til sammenligning ble det produsert 186 GWh i 2023. Det er derfor behov for økt produksjon av biogass for å oppnå klimagassreduksjon i bl.a. tungtransporten.

For anleggsmaskiner (gravemaskiner, hjullastere og dumpere) kan biogass (LBG) også være et relevant alternativ, både fordi det er vanskelig å elektrifisere denne typen maskiner, men også pga. drivstoffpriser. Bruken av LBG for anleggsmaskiner er et område i utvikling i Norge og det er potensiale for å øke andelen maskiner som går på LBG.

Dersom biogassproduksjonen i Norge ikke utvikler seg i takt med etterspørselen, vil leverandørene av biogass bli nødt til å importere biogass fra utlandet. Da risikerer vi å gå glipp av mye av verdiskapingen og de grønne arbeidsplassene relatert til verdikjeden for biogass. Det vil også bli vanskeligere å nå målene om utslippskutt i transport- og landbrukssektoren.

For å sikre en rask overgang til fossilfrie løsninger i tungtransporten og for anleggsmaskiner, vil fylkeskommunen særlig påpeke viktigheten av at det kommer på plass sammenhengende fylleinfrastruktur for komprimert og flytende biogass i hele Norge.

Videre vil en endring i vektning, fra energiproduksjon per krone investert (GWh/kr) til klimagassutslipp redusert per krone investert (Co2-ekv/kr.) ved vurdering av biogassprosjekter, bidra til økt utnyttelse av ressurser til biogassproduksjon. Med dagens ordning kommer biogass fra husdyrgjødsel spesielt uheldig ut, da det har et lavere energipotensiale sammenlignet med annet organisk avfall. Samtidig har biogass produsert på husdyrgjødsel stor klimaeffekt da det både reduserer utslipp i landbruket ved å redusere metanutslipp, og reduserte klimagassutslipp der biogassen erstatter fossil naturgass eller diesel.

Med Enovas tydelige mandat og formål om å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og omstilling til lavutslippssamfunnet, burde satsingen på økt biogassproduksjon være større.

Anleggsmaskiner

Med gode erfaringer fra fylkeskommunens prosjekt «Test av fossilfrie maskiner», syntes fylkeskommunen at det er særdeles positivt at Enovas tilskudd til utslippsfrie anleggsmaskiner kan forlenges utover 2024.

Solenergi

Akershus fylkeskommune ser at satsing på solenergi vil bli viktig i utviklingen av en bærekraftig energisektor. Fylkesrådet har som ambisjon at alle eiendomsprosjekter i fylkeskommunal regi skal ha passiv- eller plusshus-standard, eller tilsvarende.

Stortingets mål om 8 TWh solkraft innen 2030 er ambisiøst og krevende. For å nå dette målet må den årlige takten på utbyggingen av solenergi (solceller og solfangere) øke betydelig, samtidig som tilgangen på kapital gjøres tilgjengelig. Enova er derfor et særdeles viktig virkemiddel for utbyggingen av solkraft i Norge. Støtteordningene for solenergi bør innrettes slik at den også inkluderer støtte til små og store bedrifter, og at støttebeløpet gjør at prosjekter realiseres.

For å minimere klima og miljøpåvirkningene av å bygge ut solenergi, bør Enova prioritere å støtte prosjekter hvor utbygging av solanlegg skjer på allerede utbygget areal, som tak og fasade.

Resultater fra prosjekter

Fylkeskommunene har ansvar for å legge til rette for klimaarbeidet i kommunene, og resultatene fra prosjekter som har inngått i Enovas støtteordninger er verdifullt for denne oppgaven. Det oppleves som vanskelig å finne frem til resultatene fra prosjektene, så disse kunne vært synliggjort på en bedre måte på Enovas portal.

Vennlig hilsen

Solveig Schytz

Fylkesråd for plan, kulturminnevern, klima og miljø